

BETLIARSKE NOVINY

Betlerskie noviny 16

NEPREDAJNÉ
Ročník IX. December 2010

Veselé Vianoce a šťastný Nový rok

680

Z obsahu:

VYHODNOTENIE VOLEBNÉHO	680. VÝROČIE OBCE	str. 6 - 11
OBDOBIA 2007-2010	NEZABUDNUTEĽNÝ ZÁŽITOK	str. 12
KOMUNÁLNE VOĽBY	VYDARENÉ STRETNUTIE SENIOROV	str. 12
OKIENKO SEPAROVANÉHO	FOTOGALÉRIA	str. 13
ODPADU	DUCHOVNÉ OKIENKO	str. 14
SPRAVODAJSTVO	SPOLOČENSKÁ RUBRIKA	str. 14
ZO ZASADNUTÍ OcZ		
REALIZÁCIA PROJEKTU		

POZÝVAME VÁS:

- na zhromaždenie občanov
pred budovu OcÚ o 23:45 hod.
dňa 31. 12. 2010
kde spoločne uvítame Nový rok 2011
slávnostným ohňostrojom
- na Novoročný výstup na Volovec
dňa 8. 1. 2011

VÝHODNOTENIE VOLEBNÉHO OBDOBIA 2007-2010

Prvé zasadnutie novozvoleného obecného zastupiteľstva sa konalo **28. decembra 2006** v kultúrnom dome, na ktorom starosta a poslanci zložili zákonom predpísaný sľub a tým sa ujali výkonu svojich funkcií. Zároveň bol zvolený zástupca starostu, predsedovia komisií obecného zastupiteľstva (OcZ) a bola zriadená obecná rada. Prvé zasadnutie OcZ bolo ukončené slávnostným prípitkom v reprezentačných priestoroch kaštieľa.

Obecné zastupiteľstvo počas celého funkčného obdobia pracovalo podľa schváleného plánu. Uskutočnilo sa celkom 30 zasadnutí OcZ, z toho 6 mimoriadnych. Na rokovaní boli prerokované všetky otázky týkajúce sa života obce a tie, ktoré spadajú do kompetencie OcZ. Prijatých bolo viac ako dvesto uznesení a rozhodnutí v kompetencii OcZ. Účasť na rokovaní OcZ bola dobrá, okrem poslankyne Antónie Tokaříkovej, ktorá si v druhej polovici volebného obdobia plnila materské povinnosti. Práca OcZ bola riadená podľa Plánu hlavných úloh obce Betliar, stanoveného na roky 2007 – 2010.

V každom roku volebného obdobia sme považovali za potrebné pripomenúť si významné dni obce, a to 23. január – deň oslobodenia obce, 8. máj - deň víťazstva nad fašizmom s položením venca k pomníku padlých a 29. august – výročie SNP a súčasne Deň ústavy SR s položením venca k pomníku padlých a zapálením symbolickej vatry.

Nezabúdame ani na Deň matiek, ktorý pripadá na druhú májovú nedeľu.

Tradícia turistického výstupu na Volovec je podujatím venovaným spomienke na nášho rodáka Daniela Fabíniho, ktorý bol zavraždený v roku 1992. Na tomto podujatí sa každoročne v druhej polovici mája zúčastní priemerne 100 turistov z obce a okolia.

Založili sme peknú tradíciu stavania „Mája“ na „Rusadlie“ – v posledných dvoch rokoch aj s účasťou folklórneho súboru Haviar z Rožňavy.

Pre deti sme pripravovali každoročne oslavu MDD na našom ihrisku s vlastným programom a nejakou pútavou atrakciou pre našich najmenších. Pre seniorov sme vždy v lete urobili zájazd buď na kúpalisko, alebo za pozoruhodnosťami okolia.

Založili sme tiež peknú tradíciu stretnutia 50-ročných jubilantov v kaštieli aj za účasti 50-ročných rodákov.

Jazda sv. Huberta v tomto roku už po 15. krát prilákala do Betliara nielen jazdcov zo širokého okolia, ale aj slušnú „diváčku kulisu“. Toto podujatie sa každý rok snažíme obohatiť o nejaký program.

pokračovanie na 3. str.

VYHODNOTENIE VOLEBNÉHO OBDOBIA 2007-2010

Nezabúdame ani na našich starších spoluobčanov a každý rok v októbri v rámci Mesiaca úcty k starším pripravujeme spoločné posedenie podporené kultúrnym programom.

Mikulášsku nádielku pre všetky deti organizujeme v posledných rokoch v kaštieli.

Pre väčšiu a lepšiu informovanosť našich občanov vydávame dvakrát do roka obecné noviny s aktuálnym obsahom zo života a diania v obci.

Na záver každého roka organizujeme 31. decembra stretnutie pred obecným úradom a ohňostrojom.

Rok 2007

V tomto roku sme s poslancami OcZ navštívili Krásnohorskú jaskyňu. V rámci organizovanej turistiky sme zorganizovali turistický zájazd do Vysokých Tatier na trase Štrbské Pleso – Popradské Pleso – Veľké Hincovo Pleso – symbolický cintorín a späť.

Prihlásili sme sa do súťaže „Dedina roka 2007“, ale neboli sme úspešní. Obci chýba miestny folklór, práca v spolkoch, občianskych združeniach a ďalšie aktivity.

V „magickom“ dni 7. 7. 2007 boli v kaštieli uzavreté štyri manželstvá. Na Vianočnom koncerte 5. decembra účinkoval spevák Otto Weiter.

V oblasti prestavby verejných priestranstiev a stavebnej údržby bol osadený pamätný kameň na portál v malom parku na Námestí J. Pavlíka. Finančné prostriedky boli použité z „Programu rozvoja dediny“. Okrem toho bola vypracovaná projektová dokumentácia na ulicu Južnú a Lesnú. Uskutočnila sa výstavba brány a oplotenia Domu smútku a položenie dlažby na chodník v cintoríne, pred poštou bolo upravené verejné priestranstvo a rekonštruovaná studňa. Pre evanjelickú a. v. cirkev bol poskytnutý finančný príspevok na opravu vonkajších omietok. Na Nižnej Maši bola uskutočnená rekonštrukcia verejného osvetlenia. Z fondu Ministerstva financií bola zrekonštruovaná strecha na budove vo dvore obecného úradu. Okrem toho bola vypracovaná projektová dokumentácia a rozpočet na výstavbu chodníka na Námestí J. Pavlíka.

Rok 2008

V tomto roku sme v obci zorganizovali výstavu prác domácich maliarov, autorov paličkovanej čipky a sviatočného stolovania k Veľkonočným sviatkom. Výstup na Volovec bol obohatený stretnutím čitateľov časopisu Krásy Slovenska.

V rámci rekonštrukcie a výstavby verejných priestranstiev sme zrekonštruovali sociálne zariadenia v šatniach TJ Tatran, bol položený asfaltový koberec na ul. Zlatej, zrealizoval sa projekt „Po stopách pamätihodností obce“ z finančných prostriedkov Programu obnovy dediny. Bolo zriadené internetové pripojenie v kultúrnom dome v knižnici s nákupom jedného nového počítača, ktorý slúži širokej verejnosti. Uskutočnená bola aktualizácia projektovej dokumentácie čistiarne odpadových vôd, oprava výmurovky a dna potoka pri požiarnej zbrojnici. Z fondov EÚ boli ukončené práce a schválený územný plán obce nákladom 305.252 Sk. Okrem toho sme zakúpili samostatnú motorovú kosačku. Nepodarilo sa nám však odkúpiť pozemky pod miestnou komunikáciou na Nižnej Maši pre neúmerne vysokú cenu.

Rok 2009

V tomto roku futbalisti pod vedením trénera Jána Zdechovana a kapitána Vladislava Vávru sa stali víťazom okresného majstrovstva vo futbale. Zorganizovali sme turnaj „Memoriál Mariana Šlosára“, turistický zájazd do Vysokých Tatier, uskutočnil sa 8. ročník Autoshow.

Na Nižnej Maši boli spevnené piliere a nábehové časti mosta a vymenená bola jeho drevená podlaha. Svietidlá verejného osvetlenia sme vymenili za úspornejšie, opravená bola fasáda MŠ a ZŠ a pokračovalo sa v rekonštrukcii oplotenia cintorína. V animobunkách na ihrisku bola vymenená podlaha, vybudované bolo viacúčelové ihrisko s umelým trávnikom a osvetlením. Vypracovaný bol projekt na rekonštrukciu budovy obecného úradu, na Novej ulici bol opravený rigol a zaviedli sme digitálny archivačný systém cintorína.

Rok 2010

V apríli sme mali možnosť zažiť jazdu historickým vlakom M-131, uskutočnila sa výstava k 680. výročiu prvej písomnej zmienky pod názvom „Spomienka, tvorivosť, práca a život“. Z emisného radu „Krásy našej vlasti“ sa 18. júna 2010 konala inaugurácia poštovej známky.

Pri príležitosti osláv výročia obce bola odhalená pamätná tabuľa na budove obecného úradu. Udelených bolo 80 pamätných listov. V kultúrnom dome sa konal koncert, na ktorom vystúpil sólista opery SND v Bratislave Ivan Ožvát. Ekumenické bohoslužby v evanjelickom a. v. kostole umocnili slávnostný ráz všetkých týchto aktivít.

V rámci projektu rozvoja vidieka financovaného z prostriedkov EÚ bol postavený chodník v malom parku s pokračovaním po ul. Kaštielnej, pokračoval úpravou verejného priestranstva pred evanjelickým kostolom a chodníkom na Nám. J. Pavlíka. Ukončené bolo aj kamenné oplotenie cintorína.

Obec Betliar si plnila úlohy vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení, stará sa o verejné priestranstvá, miestne komunikácie, športoviská, miestny cintorín, školstvo, kultúru a plní si ďalšie úlohy vyplývajúce zo zákona.

KOMUNÁLNE VOĽBY 2010

Dominantnou udalosťou roku 2010 boli v našej obci komunálne voľby. Vyznačovali sa pomerne vysokým počtom kandidátov na funkciu starostu, ktorých bolo 5. O stoličky poslancov sa uchádzalo 15 kandidátov.

Voľby sa na celom Slovensku konali 27. novembra 2010. Volebná miestnosť bola v kultúrnom dome otvorená od 7. do 20. hodiny. Do zoznamov voličov bolo zapísaných 794 voličov. Obálky boli vydané 511 voličom a taký istý počet voličov obálky odovzdal. Volebná účasť predstavovala 64,35 % všetkých osôb zapísaných v zoznamoch voličov. Pre voľby do obecného zastupiteľstva bolo odovzdaných 498 platných hlasovacích lístkov a pre voľby starostu obce bolo odovzdaných 505 platných hlasovacích lístkov.

A koho sme volili? - O funkciu starostu sa uchádzali títo kandidáti:

1. Július Farkašovský, ktorého kandidovala politická strana SMER-SD
2. Marián Feješ, nezávislý kandidát
3. Mgr. Miloš Kočtúch, nezávislý kandidát
4. Vojtech Rišpán za KSS
5. Mgr. Beáta Šlosárová za SDKÚ-DS

Po vyhodnotení volieb sa nám poradie „trošku pomiešalo“, lebo výsledok bol nakoniec takýto:

1. **Július Farkašovský s počtom 292 odovzdaných platných hlasov**
2. Marián Feješ s počtom 101 odovzdaných platných hlasov
3. Mgr. Beáta Šlosárová s počtom 56 odovzdaných platných hlasov
4. Mgr. Miloš Kočtúch s počtom 53 odovzdaných platných hlasov
5. Vojtech Rišpán s počtom 3 odovzdané platné hlasy

Na základe tohto výsledku bol za starostu opätovne zvolený **Július Farkašovský**, ktorému svoju dôveru dalo 57,8 % voličov z celkového počtu odovzdaných hlasov.

Za poslancov obecného zastupiteľstva boli zvolení spomedzi 15 kandidátov prví siedmi s najvyšším počtom platných hlasov. Sú to títo poslanci:

1. Bc. Ľubomír Zatroch, SDKÚ-DS, 301 platných hlasov
2. Jozef Ďurán, SMER-SD, 275 platných hlasov
3. Jarmila Žúdelíková, SDKÚ-DS, 246 platných hlasov
4. Mgr. Erika Jergová, SMER-SD, 238 platných hlasov
5. Lenka Plačková, SNS, 235 platných hlasov
6. Štefánia Kaňúrová, SMER-SD, 208 platných hlasov
7. Marta Gubeková, SNS, 199 platných hlasov

Ďalší kandidáti v poradí podľa počtu získaných platných hlasov sa stávajú náhradníkmi. Sú to:

8. Michal Teraj, SNS, 196 platných hlasov
9. Ľubica Butkovičová, SMER-SD, 192 platných hlasov
10. Ján Kolesár, SMER-SD, 164 platných hlasov
11. Ivan Tököly, SMER-SD, 141 platných hlasov
12. Ladislav Kováč, SMER-SD, 123 platných hlasov
13. Tibor Benedik, ĽS-HZDS, 52 platných hlasov
14. Július Sihelský, KSS, 40 platných hlasov
15. Vojtech Rišpán, KSS, 19 platných hlasov

Zvolenému „staronovému“ starostovi p. Júliusovi Farkašovskému srdečne blahoželáme a prajeme mu veľa síl a úspechov znásobených múdrym rozhodovaním v zodpovednej práci pre obec Betliar.

Rovnako srdečne blahoželáme novému tímu, po prvýkrát v histórii Betliara prevažne ženského obecného parlamentu. - Totiž okrem dvoch prvých miest najviac hlasov dostalo a teda na prvých siedmich pozíciách sa umiestnilo až 5 žien - poslankyň. Prajeme im ten správny jemnocit pri vykonávaní úloh vyplývajúcich z ich funkcií, aby pod vedením tejto zostavy naša obec čím ďalej, tým viac rozkvitala a vzmáhala sa do krásy i do hojnosti.

Redakcia Betliarskych novín

OKIENKO SEPAROVANÉHO ODPADU

Vývoz 2011

Tuhý komunálny odpad sa odváža každý nepárny utorok v mesiaci.

Skló separujeme do kontajnera, kam patria potravinové obaly nevratných fliaš. Nepatria tam: tabuľové skló, fliaše od riedidla a pod. Vývoz skló sa uskutočňuje každé dva mesiace.

Plasty naďalej zbierame do vriec: PET fliaše a potravinové obaly – NIE znečistené obaly od motorového oleja.

Dni vývozu plastov vo vreciach: 11. 1., 8. 2., 8. 3., 5. 4., 3. 5., 28. 6., 12. 7., 9. 8., 6. 9., 4. 10., 1. 11., 13. 12.

Papier, elektrošrot (televízory, chladničky, práčky, vysávače...), akumulátory, príp. iné zložky budú vopred podľa požiadaviek občanov a možnosti vývozu vyhlásené. Sústreďujú sa vo dvore obecného úradu.

Spravodajstvo zo zasadnutí OcZ v Betliari v II. polroku 2010

29. zasadnutie OcZ dňa 26. júla 2010

Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o plnení rozpočtu obce za 1. polrok 2010, v ktorej sa konštatuje, že príjem rozpočtu za 6 mesiacov tohto roka predstavuje čiastku 138.095 € a výdavky za rovnaké obdobie roka sú vo výške 123.035 €.

Príjmová časť rozpočtu z pohľadu celoročného plnenia je na 47,71 %. Na nízkom plnení rozpočtu sa najvyššou mierou podieľa výpadok dane z príjmu fyzických osôb, keď plnenie k 30. 6. 2010 je len na 34,68 %. Výpadok tejto dane k polroku 2010 je 31.279 € oproti rovnakému obdobiu roku 2009. V období 2. polroka je potrebné pristúpiť k zníženiu čerpania nákladov v každej položke rozpočtu do tej miery, aby nebol narušený chod obce.

Bola prerokovaná správa o plnení Programu obce na rok 2010, v ktorej sa konštatuje, že všetky aktivity v oblasti spoločenského, kultúrneho a športového využitia sú plnené v súlade s Programom. Realizuje sa projekt „Rozvoj vidieka“ v celkovom objeme 330 tisíc €, jeho ukončenie je naplánované do konca augusta 2010. Pokračuje sa v rekonštrukcii oplotenia cintorína a ďalších aktivitách programu. Je reálny predpoklad splnenia všetkých úloh vyplývajúcich z Programu obce na rok 2010.

Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o úrovni poskytovania služieb návštevníkom obce v zariadeniach cestovného

ruchu. Vznesené boli výhrady na prevádzku hostinca „U Valacha“ - na nedodržiavanie záverečných hodín, ako aj na neprimeranú hlučnosť prevádzky.

Na základe § 11 ods. 4 písmeno i/ zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov určuje na celé funkčné obdobie starostu obce Betliar po voľbách konaných dňa 27. 11. 2010 rozsah úväzku starostu takto: starosta obce Betliar svoju funkciu starostu obce vykonáva na plný úväzok. Obecné zastupiteľstvo to určilo podľa zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a § 11 ods. 3 bod C.

Počet poslancov obecného zastupiteľstva na celé volebné obdobie rokov 2010 až 2014 určilo 7 poslancov. Boli schválené zásady odmeňovania poslancov a volebných členov komisií obce Betliar na základe novely zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení prijatej zákonom č. 102/2010 Z. z. Podľa § 11 ods. 4 písmeno K/ a s poukázaním na § 25 ods. 1 písmeno C/ tohto zákona.

Na základe novely zákona o obecnom zriadení bol schválený predložený rokovací poriadok obecného zastupiteľstva v Betliari.

Do zariadenia pre seniorov SUBSIDIUM – špecializované zariadenie v Rožňave bola umiestnená naša občianka p. Emília Krajčiová. Výška poplatku je stanovená na základe ekonomických oprávnených nákladov tohto zariadenia.

30. zasadnutie OcZ dňa 28. septembra 2010

Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie informáciu o otvorení školského roka 2010 - 2011 podľa podania riaditeľky ZŠ Mgr. Ludmily Farkašovej a riaditeľky MŠ Janky Vavrekovej.

Základnú školu v tomto školskom roku navštevuje 15 žiakov, v materskej škole je zapísaných 17 detí.

Bola vzatá na vedomie správa o starostlivosti o sociálne a zdravotne odkázaných občanov obce. Prerokovaný bol program stretnutia s dôchodcami v rámci Mesiaca úcty k starším - pripravuje sa na 23. október 2010. Zároveň pri tejto príležitosti budú pozdravení jubilanti, ktorí sa v tomto roku dožívajú 60, 70, 80 a 90 rokov.

Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o výbere daní a poplatkov za rok 2010.

Bol predložený návrh zápisu do Obcej kroniky v rámci zápisu za rok 2009. Druhá časť spracovaných textov „Významní ľudia narodení alebo pôsobiaci v Betliari“: František Barbierik, RNDr. Peter Černaj, CSc., Július Konček, Ondrej Poťmák, Štefan Ďurman, Ondrej Schlosár, František Kurcina, Štefan Feješ, Ján Rybár, Ján Vencel, Alois Šebl, Juraj Dulík, Michal Delia, Vojtech Kúkel, Ján Schlosár, Mária Žúdelíková, Jozef Dulík, Jozef Mruk a Ing. Ján Schlosár. Zápis spracoval kronikár obce p. Alexander Maduda.

Bol schválený program osláv

680. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Ich súčasťou bude 3. 11. 2010 otvorenie výstavy Úspechy v motoristickom športe, 5. 11. 2010 odhalenie pamätnej tabule na budove OcÚ. Seminár na tému **Prínos Andrásyovcov pre Betliar a okolie** prednesie Mgr. Silvia Lörincíková, tému **Chráňme si minulosť a odkazy našich predkov** prednesie Mgr. Edita Kušnierová, záverom sa uskutoční odovzdanie pamätných listov. 6. 11. 2010 o 17.00 hod. kultúrny program, v ktorom vystúpia žiaci ZŠ a deti MŠ v Betliari a sólista Opery SND v Bratislave Ivan Ožvát v programe nazvanom „Oslava rodného kraja“. Dňa 7. 11. 2010 o 8.00 hod. Ekumenické služby Božie v Evanjelickom a. v. kostole v Betliari za účasti ThDr. Jerguša Olejára, PhD. – seniora GES, JUDr. Mgr. Štefana Magúta, PhD., správcu rímsko-katolíckej cirkvi v Gemerskej Polome a Mgr. Jany Pabákovéj – seniorálnej kapláňky GES.

Obecné zastupiteľstvo schválilo zoznam občanov a právnických osôb na udelenie Pamätného listu vydaného obcou pri príležitosti 680. výročia prvej písomnej zmienky o obci.

Bola riešená požiadavka občana Ľubomíra Schlosára o preloženie dopravnej značky – začiatok obce v smere od Gemerskej Polomy na hranicu začiatku prvých rodinných domov. Žiadosť bude riešená cestou Krajského odboru dopravy v Košiciach.

Realizácia projektu „Úprava verejných priestranstiev a parku v centre obce“

V priebehu rokov 2008 a 2009 bol spracovaný zámer a následne vypracovaná žiadosť o nenávratný finančný príspevok z Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 opatrenie 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí.

Žiadosť bola odovzdaná Pôdohospodárskej platobnej agentúre, Regionálne pracovisko Košice ešte začiatkom apríla 2009. V priebehu posudzovania bola žiadosť doplnená 12.5.2009. Rozhodnutie

o pridelení maximálnej výšky nenávratného finančného príspevku 284305,57 EUR padlo 14. 1. 2010. Následne došlo k podpisu zmluvy medzi obcou Betliar a Pôdohospodárskou agentúrou Bratislava. Vo verejnom obstarávaní bola úspešná spoločnosť ARPROG, a.s. Poprad, ktorá je aj hlavným dodávateľom stavebných prác. Podľa uzavretej zmluvy o stavebnom diele majú byť práce ukončené do 30. 6. 2010

a stavebné dielo odovzdané do užívania do 15. 7. 2010. Cieľom projektu je zvýšenie kvality života obyvateľov obce Betliar, zlepšenie životného prostredia obce a zvýšenie atraktivity obce ako vyhľadávaného centra cestovného ruchu v regióne. Prostriedkom dosiahnutia tohto cieľa je rekonštrukcia a modernizácia technickej infraštruktúry a verejného priestranstva v centre obce. Projekt rieši rekonštrukciu pešej

trasy v centre obce a dotvorenie centrálného priestoru pri evanjelickom kostole. Naplní sa tým funkčné využitie momentálne neadekvátne využitého priestoru. Riešenie prináša aj estetické dotvorenie obce.

Navrhovaný a už realizovaný projekt je v súlade s cieľom skupiny opatrení 3.4 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb, ako aj s cieľom Programu rozvoja vidieka na r. 2007-2013.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

V minulom čísle Betliarskych novín sme čitateľov oboznámili so stavom príprav osláv významného výročia našej obce. V ich znamení sme žili počas celého leta, utvrdzovali sa v zvládnutí všetkých úloh potrebných k úspešnému výsledku. Od posledných osláv prešlo 10 rokov a kdesi hlboko v nás – organizátoroch – hlodalo podozrenie, či to dopadne tak ako chceme, alebo...

Úlohy sa postupne rozdeľovali, ich plnenie sa kontrolovalo pri stretnutiach, čas sa krátil, realnosť termínu osláv nás už prenasledovala aj v snoch. Cúvnuť sa teda nedalo. – Najväčší tlak pri príprave pociťoval človek, ktorý bol dušou osláv nielen v roku 2000, ale aj tento rok. Starosta, človek, ktorý zrno tohto podujatia zasial, pestoval, zhromaždil okolo seba tých, ktorí mu ho pomáhali opatrovať a chrániť. – Ono sa však ujalo, vzklíčilo a rástlo na úprimnú radosť nás všetkých. Akási t'archa či váhanie nás opustili, keď sme po prvýkrát videli hotové pozvánky s programom osláv 680. výročia prvej písomnej zmienky o našej obci. V tom čase sme sa dozvedeli aj cennú a vynikajúcu zvesť. Komplikovanými a zložitými cestami sa podarilo dostať k materiálu, ktorý potvrdzoval, že podstata osláv je pravdivá, že v Budapešti existuje doklad o tom, že Betliar píše svoje dejiny naozaj 680 rokov. Toto bude najvzácnejší moment prekvapenia pre účastníkov osláv.

Dni ubiehali a my sme vedeli, že plynú akosi rýchlejšie, že nás tlačí zodpovednosť a 5. november 2010 je vlastne pred dvermi.

Už 3. novembra bola v priestoroch kultúrneho domu inštalovaná výstava o úspechoch motoristického športu v Betliari, ktorú pripravili zánietenci motorizmu Rastislav Ivanko, Matúš Pavlík a ďalší, ktorí sa vo sférah tohto športu pohybujú. Na škodu výstavy bola skutočnosť, že vystavené fotografie, dokumenty a ocenenia neboli opatrené dopĺňajúcimi textami na štítkoch. Pozrelo si ju však dosť návštevníkov.

Konečne sa priblížila chvíľa, keď sa v popoludňajších hodinách v piatok 5. novembra začali pred budovou obecného úradu zhromažďovať občania. O 16. hodine sa oslavy začali básňou Vyznanie, ktorú predniesla členka ZPOZ p. Gabriela Kukurová. Slávnostný prejav predniesol starosta obce p. Július Farkašovský. Po ňom odhalil pamätnú tabuľu, ktorá bola vyhotovená a osadená na počesť osláv na budove obecného úradu. Po tomto slávnostnom akte boli prítomní hostia a ostatní občania pozvaní do priestorov kultúrneho domu, kde program osláv pokračoval prednáškami na aktuálnu tému.

Prvú pod názvom „Prínos Andrassyovcov pre Betliar a okolie“ predniesla Mgr. Silvia Lörinčíková z Múzea Betliar. Druhou prednáškou nazvanou „Chráňme si minulosť a odkazy našich predkov“ oslovila prítomných betliarska rodáčka Mgr. Edita Kušniová. Obidve prednášky prítomných veľmi zaujali nielen svojím obsahom, ale aj pútavým podaním ich autoriek. Pre ich pútavý a zaujímavý obsah uverejňujeme ich plné znenie v tomto čísle.

Poslednou časťou programu prvého dňa osláv bolo odovzdávanie Pamätných listov, ktoré pri tejto príležitosti udelil starosta obce ako

uznanie za prácu v prospech rozvoja, propagácie a šírenia dobrého mena obce Betliar viacerým občanom a kolektívom. Záver dňa tvorila voľná debata spojená s malým pohostením.

Druhý slávnostný deň – sobota – sa začal prednesom básne „Sedem synov Volovca“ v podaní členky ZPOZ p. Štefanie Kaňúrovej. K jeho dôstojnosti prispeli aj deti z materskej a základnej školy, ktoré pod vedením pedagogických pracovníkov vystúpili so svojím kultúrnym programom. Za nimi básňou „Oslava rodného kraja“ členka ZPOZ p. Gabriela Kukurová navodila tú správnu atmosféru k hlavnému bodu – k vystúpeniu sólistu Opery SND v Bratislave p. Ivana Ožváta. Prítomných „Betlérco“ ako nás sám umelec v úvode oslovil, potešil kyticou známych operetných melódii sprevádzaných mnohými prítomnými divákmi. Dlhotrvajúci potlesk a kytice kvetov s darčekom pre umelca ukončili tento vydarený podvečer. Škoda len, že naši občania sa nedajú na takéto akcie prilákať ani vystúpením umelca z hlav-

ného mesta. Príležitostí na „užitie si“ tej skutočnej a kvalitnej kultúry máme naozaj málo a naozaj málokto ju využíva.

Tretí deň osláv – 7. november – sa niesol v znamení účasti na ekumenických službách Božích v evanjelickom a. v. kostole za účasti seniora Gemerského seniorátu ThDr. Jerguša Olejára, PhD, správcu rímskokatolíckej cirkvi v Gemerskej Polome JUDr. Mgr. Štefana Maguta, PhD a seniorátnej kapláňky GES Mgr. Jany Pabákovéj.

Napriek očakávanej väčšej účasti občanov bolo významné podujatie v histórii obce dôstojne ukončené na cirkevnej pôde. Udalosti týchto dní zanechali vo všetkých prítomných hlboké spomienky a túžbu zúčastniť sa najbližších osláv výročia obce, ktoré by mali nasledovať o ďalších 10 rokov.

Štefania Kaňúrová
pokračovanie na 7. str.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

Príhovor starostu obce Júliusa Farkašovského

Vážení spoluobčania, dámy a páni!

Srdečne vás vítam a pozdravujem všetkých, ktorí prijali pozvanie na toto naše slávnostné zhromaždenie, aby sme si spoločne pripomenuli históriu našej obce pri príležitosti 680. výročia prvej písomnej zmienky o obci Betliar. Je to už po druhýkrát, čo si takto slávnostne pripomíname a vzdávame hold našej obci a celej jej dlhej histórii.

Naša obec má dlhú a krásnu históriu. Jej korene siahajú do konca 13. storočia. Prírodné podmienky, údolie rieky Slanej, bohatstvo okolitých vrchov podnietili našich predkov k osídleniu chotára obce. Z archívnych materiálov sa dozvedáme, že zachovaná prvá písomná zmienka o našej obci je z roku 1330 a nachádza sa v listinách zo súdneho sporu medzi rodom Mariássyovcov a potomkami rodu Detrichovcov, ktorí sa súdili o majetky a tiež o osadu Bettler. To potvrdzuje, že naše územie bolo obývané už niekoľko desaťročí skôr.

Historický symbol našej obce je známy podľa odtlačku pečatidla z druhej polovice 16. storočia. Obec totiž patrí medzi tých nevel'a obcí, ktoré majú vlastný erb už od spomínaného času. Z roku 1656 sa zachoval zreteľný odtlačok obecného pečatidla, podľa ktorého je erbom Betliara renesančný štít s dvomi radlicami – lemešom a čerieslom. Podľa tohto odtlačku vznikol návrh obecného erbu. Želaním obce však bolo zobraziť v erbe chýrny kaštieľ, ktorý je všeobecne známy a vďaka ktorému je známa aj obec, a to nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Dnes je tento symbol upravený do podoby, ktorá spája motív kaštieľa s celým historickým erbom obce v jeho autentickej podobe, a to umiestnením historického erbu nad betliarskym kaštieľom. Spolu s vlajkou a pečatou tvoria trojicu základných symbolov obce, ktoré sme pred 12 rokmi prijali ako dar, ktorý nás bude sprevádzať na našej ďalšej ceste. Celá história našej obce, s ktorou nás o malú chvíľu zoznámia vo svojich prednáškach pani Mgr. Silvia Lörinčíková, historička Múzea v Betliari na tému Prínos Andrássyovcov pre Betliar a okolie a naša rodáčka pani Mgr. Edita Kušníerová, na tému Chráňme si minulosť a odkazy našich predkov. Jej prednáška je určitou analógiou života človeka, ktorý tu žil. Sú v nej zachytené obdobia rozkvetu, krásnych chvíľ, ale aj obdobia útrap, sklamaní či nešťastí.

Od roku 1933 sú informácie o histórii našej obce podrobne zdokumentované v pamätnej knihe, ktorú založil Pavel Kurek, evanjelický kňaz v Betliari z poverenia obecného zastupiteľstva. Nebol tunajším rodákom, ale býval v Betliari od 31. júla 1924. Narodil sa v Nyiregyháze 6. januára 1885. On ako prvý kronikár obce podrobne spracoval opis obce, polohu, hospodárstvo, školstvo, miestne kultúrne spolky, názvy honov, vývoj priezvisk a štruktúru obyvateľstva. Podľa tohto záznamu sa dozvedáme, že v roku 1930 bolo v Betliari 225 domov, v ktorých žilo 1333 obyvateľov, prevažne slovenskej národnosti. Podľa náboženstva bolo 669 rímskokatolíkov a 564 evanjelikov a. v. Postupne sa vystriedalo niekoľko kronikárov. Za zmienku stoja záznamy Jozefa

Špildu, Jána Šlosára a pána Alexandra Madudu, súčasného kronikára, ktorý túto prácu vykonáva od roku 1982. Tieto dokumenty poslúžia budúcim generáciám k čerpaniu vzácnych poznatkov z tohto obdobia. Vážení prítomní!

Odpradáva sa obyvatelia našej obce zaoberali baníctvom, keď v okolitých kopcoch hľadali vzácne kovy. Postupne s vyčerpaním prevažne povrchových zásob rúd buď osadu opustili alebo sa začali venovať obrábaniu pôdy a chovu hospodárskych zvierat. V minulosti v obci prekvitalo remeselníctvo, hlavne profesie murár a tesár. Remeselníci mali cechovú zástavu, s ktorou pri pohrebe člena cechu prikrývali truhlu zosnulého cechovníka. Postupne sa charakter zamerania činnosti menil. Z novodobej histórie si pamätáme príchod rôznych závodov v prevádzku do obce. Dnes je u nás k dispozícii viac ako dvesto pracovných miest, no i napriek tomu je v evidencii uchádzačov o zamestnanie evidovaných 53 občanov.

V súčasnosti má naša obec 930 obyvateľov, ktorí žijú v rodinných domoch a bytoch. Aj keď naša obec nepatrí medzi najväčšie obce tohto regiónu, môžeme sa pochváliť dobre vybudovanou občianskou vybavenosťou. Na dobrej úrovni je obchodná sieť, máme priestory pre usporiadanie rôznych spoločenských podujatí. Plne funkčný je kultúrny dom s knižnicou a zavedenou internetovou sieťou bezplatne poskytovanou všetkým záujemcom. V obci je aktívny dobrovoľný hasičský zbor s bohatou históriou, ktorého počiatky siahajú až do 19. storočia. Má pozoruhodnú budovu, ktorá je v centre obce a celá je postavená nad potokom. V obci je dostatok priestoru na športové využitie. V minulom roku pribudlo v športovom areáli nové multifunkčné ihrisko. Treba si želať, aby bolo hojnejšie využívané.

Turistika prispieva k upevňovaniu našej kondície a zdravia, preto aj týmto spôsobom sa snažíme ľudí zaviesť do krásnej prírody v našom okolí. Obec má moderný novozrekonštruovaný dom smútku, v jeho blízkosti vzorne upravený cintorín – miesto odpočinku našich predkov, miesto pietnych spomienok na tých, ktorí padli za našu slobodu. V budúcom roku si budeme pripomínať sté výročia otvorenia Štátnej ľudovej školy v Betliari. Poskytla a poskytuje do dnešných dní svoje priestory pre naše deti pre ich prvý kontakt v učebnicou matematiky alebo čítanky. Navždy ostane pre mnohých z nás prvou školou, na ktorú právom môžeme byť hrdí. Pred tromi rokmi bolo uznesením obecného zastupiteľstva 17 objektov zapísaných do zoznamu pamätihodností obce. Následne bol vybudovaný informačný systém, ktorý poskytuje informácie nielen pre návštevníkov obce, ale aj pre našich občanov. Na všetky tieto aktivity sme čerpali finančné prostriedky z rôznych fondov, a to z fondu rozvoja vidieka, z programu obnovy dediny, z fondu ministerstva financií, environmentálneho fondu, z rozpočtu obce a ďalších.

Toho, čo treba v našej obci vybudovať, zrenovovať a obnoviť, je napriek našej snahe veľmi veľa. Veríme, že náš optimizmus pri plánova-

pokračovanie na 8. str.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

nom budovaní čističky odpadových vôd, kanalizácie v obci, rozšírenie intravilánu obce o ďalšie lokality určené na individuálnu bytovú výstavbu, nieje zbytočný. Tým by sme čiastočne zastavili sústavný pokles počtu obyvateľstva. Z začať s výstavbou nového športového areálu obce, ale aj ďalších aktivít plánovaných v dokumente „Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce“ sa spoločnými silami podarí splniť, ale vzájomné rešpektovanie a spolupráca všetkých našich občanov budú v tomto procese nevyhnutné.

Celá táto naša slávnosť pri príležitosti osláv 680. výročia prvej písomnej zmienky a odhalenia pamätnej tabule na budove obecného úradu je vzdanie holdu našej obci, jej histórii a nesie sa v znamení hesla občan občanovi. S hrdosťou môžem dnes našu obec prirovnať k takej veľkej rodine, kde sa všetci jej členovia navzájom poznajú a dokážu si v ťažkých chvíľach pomôcť a vedia sa radovať aj z maličkosti, ktoré môžu jeden pre druhého vykonať.

Na záver mi dovoľte, vážení prítomní, poďakovať sa našim predchodcom, že nám vytvorili podmienky na to, aby sme aj my dnes mohli s hrdosťou a úprimne vyslovovať svoje city v slovách:

SOM OBČAN BETLIARA.

**Premeny obce vo svetle archívnych dokumentov
PRÍNOS ANDRÁSSYOVCOV
PRE BETLIAR A JEHO OKOLIE
Mgr. Silvia Lörinčíková**

Vážení hostia, milí Betliarčania!

Je mi ct'ou a potešením oboznámiť vás s výsledkami výskumu najstaršej histórie obce. Tá súvisí s najstaršou písomnou pamiatkou, potvrdzujúcou pomenovanie obce Betliar, resp. jeho pôvodnej formy Bethlér. Ide o pôvodnú listinu so znakmi pečate, napísanú v latinskom jazyku na blane, ktorá vznikla 29. júna 1330 v Spišskej Kapitule. Táto totiž ešte v 13. storočí dostala funkciu tzv. „hodnoverného miesta“, s právomocou vykonávať notárske služby, ako napríklad vydávať a overovať listiny, prešetrovať majetkové pomery, a tak podobne. Listinu uchováva fond Archívu diplomatiky Maďarského krajinského archívu v Budapešti.

V listine sa hovorí, že pred kapitulou stál comes – župan Mikuláš, syn Benedíka zo Štítnika, ktorý v mene svojich bratov Ladislava, Jána a Petra z Gemerského komitátu protestoval proti tomu, aby si na majetok nazvaný Bethlér, ktorý je súčasťou panstva Brzotín, nárokoval syn Jána Iteho. Ten svoje nároky na panstvo Bethlér odôvodňoval tým, že mu patrí na základe kráľovského privilégia. Druhá strana pripúšťa, že ide o kráľovskú donáciu a z rešpektu pred panovníkom mu tento majetok aj dočasne prepúšťa, avšak s tou podmienkou, že sa neskôr určite pokúsi o jeho vrátenie. Podľa niektorých historikov mohla usadlosť Bethlér existovať už aj skôr. Tejto – pre nás teraz najstaršej známej listine – predchádzala donačná listina kráľa Bela IV. určená

Mikulášovmu starému otcovi Detrichovi a jeho bratovi Filipovi zo dňa 5. júna 1243, kde však výpočet darovaného územia nespomína usadlosť Betliar – vlastne ani žiadnu jeho podobnú gramatickú formu. Ďalšou možnou listinou mohla byť tá, ktorú napísal kráľ Karol Róbert z roku 1326 a v ktorej upravoval hranice panstva Štítnik a Dobšiná.

Ďalším, veľmi dôležitým prameňom sú urbárske súpisy, uložené v Maďarskom krajinskom archíve v Budapešti – spomeniem aspoň tie najdôležitejšie:

Ide o urbársky súpis hradného panstva Muráň z roku 1557, kde je Betliar uvedený v takej forme, ako v prvej listine, čiže Bethlér, avšak bez majiteľa, vo všeobecnosti sa zmiňuje o majetku patriacom rodu Wesselényiovcov.

V období, keď boli Bebekovci donútení zanechať svoje gemerské a hornouhorské majetky, sa urbárske súpisy z roku 1570 a 1575 zmiňujú o Bethleri, ktorý je súčasťou Krásnohorskeho panstva. Po uvedení Petra Andrásyho do funkcie hradného kapitána hradu Krásna Hôrka, sa Bethler spomína ako súčasť slúžnovského okresu Petra Bassu. Podľa archívneho dokumentu z roku 1600 odvádzali obyvatelia ročnú daň za mlyn vo výške 4 forintov, za hámor 25 forintov. Ročná daň za ovce sa vyberala vo forme odovzdania 1 barana vždy na Veľkú noc a na Turíce, okrem toho bolo povinnosťou poddaných odovzdať za každého barana 1 košík vajec. Je potrebné pripomenúť, že vdova po Petrovi Andrásy Žofia Betzová iba spravovala majetky, ktoré získala záložnými listinami Spišskej komory. Toto obdobie je charakterizované jej neustálymi spormi proti predstaviteľom mesta Rožňavy. Táto mimoriadne akčná žena – možno povedať najaktívnejšia žena v histórii rodu, napríklad v roku 1607 odmietla vydať rožňavskej fare desiatkové obilie z Betliara, ktorý bol jej filiálkou, vnikol zástup vyše sto Rožňavčanov do Betliara a obilie si násilím odniesol. O rok neskôr, v roku 1608 založila v Betliari samostatnú faru. V roku 1621 svojmu vernému služobníkovi Gašparovi Nagyovi venovala poddanskú usadlosť v Betliari. Hrad Krásna Hôrka s priľahlými majetkami sa do dedičného vlastníctva rodu dostal až v roku 1642. K panstvu hradu Krásna Hôrka patrili usadlosti: Krásnohorské Podhradie, Pača, Tichá Voda, Úhorná, Jovice, Krásnohorská Dlhá Lúka, Lipovník, Drnava, Kornalippa, Kováčová. V údolí horného toku rieky Slanej to boli usadlosti: Betliar, Malá a Veľká Poloma, Henckovce, Nižná Slaná, Gočovo, Vlachovo. Okrem toho boli aj majetkové diely v Ochťinej, Čiernej Lehotě, Roštári, Hankovej, Araňaske, ktorá sa neskôr stala súčasťou Slavošoviec, ďalej majetkové podiely vo Vyšnej Slanej, Rejdovej, Honciach, Rožňavskom Bystrom, Rakovníci a Rochovciach.

Betliar sa významnejším stáva po veľkej majetkovej delbe, ktorú iniciovali deti Mikuláša Andrásyho, ktorý bol dvakrát ženatý. Z dvoch manželstiev pochádzalo 11 detí, z toho 7 chlapcov a 4 dievčatá. Prvá majetková delba sa uskutočnila v roku 1695 a išlo o majetkové vysporiadanie medzi piatimi bratmi – Petrom II., Štefanom I., Jurajom II., Pavlom a Matejom. Urbársky dokument z roku 1695 zaraďuje Betliar ku konfiškovaným arcibiskupským majetkom. Matej, pochádzajúci z druhého manželstva, získal v roku 1696 výmenou so svojou sestrou Klárou Betliar. Pavol však neskôr s Matejom vymenil majetok v Drienove za Polomu a po dohode s rodinou získal aj Betliar. Pavlovou druhou manželkou bola Kristína z rodu Balassovcov. V období od konca 17. storočia do roku 1723 boli teda kaštieľ a usadlosť vo vlastníctve rodu Balassovcov. Urbársky súpis z roku 1711 uvádza nedokončený kaštieľ, mlyn s dvomi kameňmi, alódiom, bez zvierat, rybník, ale bez rýb a veľmi malú záhradu. Ďalší urbárny súpis z marca 1711 uvádza už castellum, teda kaštieľ, ku ktorému patrí mlyn o dvoch kameňoch. Ide o alodiálny statok, teda taký, ktorý sa dedí, bez zvierat, s rybníkom, ktorý je ale bez rýb, ďalej s malou záhradkou, ale prakticky bez úžitku.

V súvislosti s Betliarom sa často uvádza meno Štefana Andrásyho,

pokračovanie na 9. str.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

prívrženca Františka II. Rákócziho a kapitána mesta Levoče, ktorému sa pripisuje zrada Levoče v roku 1710, pri ktorej mal v spolupráci s Juliannou Korponayovou, známu ako Levočská biela pani, vpuštiť cisárske vojská do mesta. Štefan bol dvakrát ženatý, pričom v prvom manželstve so Žofiou Serédyovou, mali dvoch synov – Františka a Jozefa. V období pôsobenia Františka Andrásyho je zmienka o stave kaštieľa z roku 1746, ktorá je predovšetkým ohodnotením rôznych remeselníckych prác kaštieľa, ktorých hodnota dosahuje výšku 16 831 forintov. Majetok bol v tomto súpise uvedený ako Bethlér. Jozefovou manželkou bola Alžbeta Balassová, ktorá získala Betliar kúpou od svojej sestry Kristíny. Po smrti Jozefa sa František staral o jeho deti: Jozefa II., Ignáca a Karola. Pokračovateľom rodu v Betliari bol Karol. Za svoje aktivity v službách Márie Terézie získal v roku 1779 grófsky titul. Aktívne sa venoval správe svojich majetkov.

Urbársky súpis z roku 1768 hovorí o zanedbanom kaštieli, ktorý je až príliš odkázaný na reparáciu, vedľa kaštieľa je kamenná pivnica, kapustná záhrada, ovocný sad, zemepán má značný príjem aj zo sušeného ovocia. Chová sa tu rožný statok, súpis uvádza aj príjmy z predaja masla a syra. Ďalej sa spomína chov oviec a opäť príjmy z predaja bryndze a vlny, zmienka je o mäse, ktoré je určené do panskej kuchyne. Najväčší príjem však predstavuje mlyn s dvomi kameňmi na rieke Slaná, pri mlyne dom mlynára, ktorý dve desiatky odovzdáva zemepánovi a riadne si platí census. Na rieke je aj píla, ktorá však z dôvodu nedostatku vody často stojí. V obci je aj mäsiar, ktorý platí sčasti v naturáliách a sčasti peniazmi. Spomína sa aj medená huta, pri ktorej sa usadili rôzni príst'ahovalci, ktorí platia za miesto a za pasienky. Ďalej obrovské lesy, ktoré zásobujú drevom početné bane, zmienka je aj o hámri. Súpis uvádza aj výšku daní, ktorá sa vyberala v deň Sv. Michala, či nájom z liehovaru. O bezpečnosť sa starali hajdúsi z hradu Krásna Hôrka, ktorí sú platení z prostriedkov mimo cenu.

Ako vyzerala správa takého panstva? Na čele stál provízor, teda úradník, ďalej perceptor – pokladník a kasnár, ktorý zodpovedal za pomocný hospodársky personál. Bolo bežné, že tento pomocný personál ďalej pozostával z kasnára, zodpovedného za rastlinnú výrobu a obilné účty a z majerského, ktorý zodpovedal za živočíšnu výrobu. Napokon to bol ovčiar, ktorý viedol záznamy o stave rožného statku. Osobitnou, ale nemenej dôležitou súčasťou panstva bol aj rozsiahly lesný majetok. Na jeho čele stál nadlesný, ktorému podliehali horári a hájníci. Túto schému však nemožno považovať za nemennú, pretože každé panstvo si vyžadovalo osobitný prístup a náležitú agendu.

V takomto prostredí vyrastali deti Karola a Rebeky, rodenej Nádasdyovej – Karol II., Jozef a Leopold. Z týchto troch detí dostal Betliar okrem dedičnej časti kaštieľa Jozef, dedičnú časť kaštieľa Leopold. Leopold už v roku 1781 inicioval v Betliari výstavbu vysokej pece, riaditeľom jeho prevádzky bol Jozef Volný. Gróf Leopold Andrásy zomrel bez potomkov v roku 1824, preto sa o Betliar staral jeho brat Karol II. V súvislosti s generáciou jeho syna možno hovoriť o úpadku kaštieľa a panstva, o ktoré sa nestarali. Imrich bol donútený predat' roku 1847 Betliar a osadu Henclovú Tomášovi Nádasdymu.

Podobne sa to stalo aj jeho bratovi Ladislavovi, ktorý prišiel o majetky v Sedmohradsku. Ďalší brat Jozef žil ako ležiaci pacient vo svojej kúrii v Nižnej Slanej. Z manželstva s Walburgou Csákyovou sa im narodil jediný syn Karol (III.). Jeho život s manželkou Etelkou rodenou Szapáryovou, bol spojený s Vlachovom. Tam sa mali narodiť dvaja z jeho troch synov: Emanuel a Július. Práve Emanuel bol tým, kto v roku 1876 znovu získal Betliar od rodu Grovestinovcov a v roku 1878 aj železiarne v Betliari. Za pôsobenia Emanuela navštívil kaštieľ 12. februára 1880 jeho brat gr. Július Andrásy starší a mladší, ktorý sa do rodného Gemera vrátil po 40 rokoch a kedy navštívil aj kaštieľ vo Vlachove. O päť rokov neskôr túto návštevu spolu so svojou manželkou grófkou Katarínou (Katinkou) rodenou Kendeffyovou a so synom zopakoval. V roku 1887 poctil Betliar svojou návštevou aj srbský kráľ Milan so svojim synom. Hlavným dôvodom tejto návštevy bola poľovačka na medveďa. Panovník pri tejto príležitosti navštívil aj staré rodové sídlo na hrade Krásna Hôrka.

Gróf Emanuel Andrásy zomrel v roku 1891 a svoje majetky odkázal svojmu jedinému synovi Gejzovi. Ten sa v Prahe roku 1885 zosobáčil s grófkou Eleonórou, rodenou Kaunitzovou. V jeho prípade už nemožno celkom hovoriť o zveľaďovaní baníctva – vlastne urobil iba to, čo bolo v jeho situácii najvhodnejšie. Konkurencia na poli tohto priemyselného odvetvia bola veľmi vysoká, čo spôsobilo, že svoje zdedené prevádzky začlenil do majetku Rimavsko-muránskej železiarskej účastinnej spoločnosti a stal sa tak jedným z jeho najväčších akcionárov – podielnikov. Na jeho pozvanie zavítal v roku 1896 do Betliara arcivojvoda Otto Habsburský, synovec Františka Jozefa I., o rok neskôr Ottov strýko Jozef Augustín Habsburský. Betliarsku poľovačku si v roku 1897 opäť zopakoval už spomínaný Otto Habsburský. Fotografia pochádza z roku 1895, v popredí vidíme grófa Gejzu, žiaľ, nepodarilo sa nám však identifikovať osoby na koči a vedľa. Krátko po vzniku tejto fotografie pristúpil gróf k posledným úpravám kaštieľa: znížil úroveň zimnej záhrady a kaštieľ elektrifikoval, na čo využil výkonné turbíny prevádzkované na Maši.

Gróf Gejza s manželkou Eleonórou vychovali tri deti: Karola, Emanuela a Máriu. Karol zomrel v roku 1910 ako 22-ročný vojak a jeho telesné pozostatky ležia v rodovej hrobke na hrade Krásna Hôrka. Mária sa stala manželkou princa Jána Lichtensteina. Tieto príbuzenské vzťahy využil napokon posledný majiteľ kaštieľa gróf Emanuel II. s manželkou Máriou a deťmi staršou Helenou - Ilonkou a mladším Gejzom, ktorých politická situácia a približujúci sa front donútili obľúbený Betliar zanechať.

Andrásyovci tak zanechali obrovské dedičstvo vo forme neoceneného kaštieľa a parku, historického mobiliára kaštieľa, pamiatok súvisiacich s ich priemyselným podnikaním a v neposlednom rade i obrovské nehmotné bohatstvo, ktoré sa po celé generácie zachováva v podobe spomienok Vašich rodičov a starých rodičov a prostredníctvom nich aj Vás a ktoré dávajú tušiť vrelý vzťah posledných generácií grófskej rodiny k Vám, Betliarčanom.

Ďakujem vám za pozornosť.

pokračovanie na 10. str.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

Chráňme si minulosť a odkazy našich predkov

Mgr. Edita Kušnierová

Dávna minulosť našej obce je pre nás pomerne neznáma: žiadne hodnotné dokumenty ani kroniky sa alebo nezachovali, alebo po nich dosiaľ nik systematicky nepátral. Známa je len povest' o názve obce vzťahujúca sa k žobrákovi, ktorého tunajší nemeckí baníci volali po nemecky Bettler – túto málo pravdepodobnú verziu poznáme z diela historika Gemera Ladislava Bartolomaeidesa. Iní autori spomínajú v okolí Betliara pralesy s mohutnými stromami, z pňov ktorých vyrábali tunajší tesári korytové vozy používané na prevážanie rudy z baní do taviacich pecí. Takýto korytový voz je zobrazený na stredovekej tabuľovej maľbe v rožňavskom farskom a katedrálnom kostole, kde okrem hlavnej témy obrazu – sv. Anny Samotretej zobrazil neznámy maliar banícku a hutnícku prácu v okolí stredovekej Rožňavy so všetkými podrobnosťami.

Môžeme predpokladať, že stredoveký Betliar bola len malá osada uhliarov a výrobcov korytových vozov. Uhliari boli veľmi dôležitým článkom v procese tavby rúd, ktoré sa v Betliari i blízkom okolí ťažili. V taviacich peciach muselo horieť drevené uhlie, aby sa z rudy oddeľil roztavený kov. V Betliari to bolo zlato, v Rožňave striebro. Až od 15. storočia aj železná ruda. Prvú zemepáň Betliara (mohli to byť Bebekovci, ale ani o tom nemáme žiaden priamy dôkaz) si tu vraj postavili malý hrádok, dodnes nevieme, kvôli čomu, veď mali v blízkosti tri pevné hrady – Krásnu Hôrku, Štítnik a Plešivec.

Výrobu dreveného uhlia pripomína aj názov Palušova – údolia pod Volovcom, na konci ktorého bola založená dnešná obec. V Palušove sa páliť drevené uhlie v dymiacich milieroch, čo zabezpečovalo tunajšiemu obyvateľstvu obživu. To však mohlo byť len po príchode nemeckých, presnejšie saských baníkov – prisťahovalcov po tatárskom vpáde – teda po roku 1241, ktorí v oblasti Slovenského rudohoria, využívajúce rôzne úľavy a privilégia zabezpečené panovníkom, rozvinuli banskú ťažbu zavedením nových, progresívnejších metód.

Stredoveký Betliar bol asi len malou baníckou alebo skôr uhliarskou osadou, vzhľadom k tunajším náleziskám zlata však významnou. Dokladá to aj skutočnosť, že osada mala murovaný kostol a farára v susednej Malej Polome (kde sa spomína fara a stredoveký kostol, ktorý však zanikol, zachovala sa z neho len zvonica). Kostol v Betliari – dnešný rímskokatolícky – je ranogotický z 1. polovice 14. storočia. Tu musím pripomenúť, že počas poslednej obnovy kostola v 90. rokoch 20. storočia sa naskytla šanca to určiť pomerne presne. Keby dodávateľ stavebných prác bol umožnil pamiatkárom zistiť prítomnosť nástenných maľieb v interiéri, boli by sme si načisto, že kostol bol postavený práve okolo roku 1330, kedy máme zaznamenanú prvú písomnú zmienku o Betliari.

Prelomovým rokom v dejinách obce bol rok 1556, kedy po bitke pri Rožňave (s výdatnou pomocou vtedajšieho pána Krásnej Hôrky Františka Bebeke) víťazné turecké vojsko postupovalo hore slanskou dolinou plieniac zaradom všetky obce. Vtedy bol aj Betliar zaiste

zničený a vypálený. Udalosť musela byť veľmi tragická, keď sa zachovala v ľudovom podaní ako povest' o úplnom zániku obce, ktorú pred rokmi zveršoval v betliarskom nárečí miestny rodák – učiteľ Ján Kušnier (uvádzam úryvok):

*...do kostela zvony hlasno zvonily,
keď na trúboch
strašným hlasom strúbili:
Turci idú !!!... -
nastál vám krik veľký
Zlato berú !
Deti, ženy, nieniky
Utekajte,
šô vládzete, do hôry,
bo vás Turek
s janišärmí zamorí...!
Bane zalúť !!! -
skríkli chlapi odrazu:*

*Zlato nahat' Turkôm ?!
Ba tam porazu !!!
Na to nech si
Turek ani nemyslí,
že by zmo mu
my prez rozum neprešli !...
Tak se stálo -
voda bane zakryla...
Turci prišli -
fťem se zem otvorila !
Práve, keď' si
ku hostine zasedli,
do zemi se
i z Betliárom prepadli !...*

Po tejto udalosti akoby sa nad Betliarom zatiahla tmavá opona – obec bola pravdepodobne vyludnená, a o nejakom živote v nej máme správy až z 90. rokov 16. storočia, kedy sa spomínajú tunajší prví evanjelici navštevujúci bohoslužby v Rožňave, v tom čase vo veľkom, dnešnom katedrálnom kostole.

Ale už v roku 1607 s podporou svojej zemepánky Žofie Beczovej - vdovy po Petrovi I. Andrásym - sa od rožňavského zboru odlúčili a ustanovili si vlastného duchovného. V roku 1664 však nový zemepán Mikuláš I. Andrassy zakázal svojim poddaným vykonávanie evanjelických náboženských obradov, čo trvalo, s výnimkou krátkeho obdobia rákocziiovského povstania, až do roku 1784, kedy na základe tolerančného patentu cisára Jozefa II. dostali evanjelici povolenie postaviť si vlastný kostol s farou a zvoliť si farára i učiteľa.

V tomto období mala obec podľa sčítania obyvateľstva 103 domov a

pokračovanie na 11. str.

680. výročie prvej písomnej zmienky o obci Betliar

892 obyvateľov. Bartolomaeides uvádza, že od tej doby (jeho kniha vyšla v roku 1799) tu počet domov i obyvateľov vďaka starostlivosti grófa Leopolda Andrásyho značne vzrástol a, citujem: „miesto samé bolo vystrojené pravidelnou ulicou, ktorú tvorili domy sem privolaných remeselníkov, takže má nateraz obyvateľov nezemianskych 962, ktorí obývajú 129 domov“ – koniec citátu. Tento údaj nás zároveň informuje aj o tom, že za Leopolda Andrásyho bol zregulovaný aj Krivý potok, ktorý bol usmerný do nového rovného koryta vytvárajúceho os novej pravidelnej zástavby na jeho oboch brehoch.

19. storočie a skoro celá prvá polovica 20. stor. v Betliari sú storočiami Andrásyovcov, o ktorých sme už počuli hodne zaujímavého v predchádzajúcej prednáške. Aj z tohto obdobia predsa len vyberieme z obecnej kroniky niekoľko zaujímavých údajov:

Dňa 26. mája 1830 vypukol v dedine požiar, ktorý spustošil 41 domov a hospodárskych stavísk. Evanjelický kostol bol zo všetkých strán obklopený plameňmi, ale podarilo sa ho zachrániť. Ešte horší požiar vypukol 12. apríla 1856, kedy zhorela takmer celá obec; tentoraz bol zničený aj evanjelický kostol, fara a škola. Zhoreli i matriky do roku 1841. Strechy dedinských domov boli v tom čase skoro všetky kryté dreveným šindľom, takže požiar sa šíril veľmi rýchlo a ťažko ho bolo uhasiť. Dokážeme si predstaviť nemajetných roľníkov či baníkov, keď takto naraz prišli o všetko! Betliar mal aj v tomto nešťastí výhodu, keďže mal zemepánov, ktorí poskytovali obyvateľom stále alebo sezónne zamestnanie, takže obec sa dokázala vždy spamätať aj z najťažších pohrôm.

Jednou z nich bolo aj vysťahovalectvo na začiatku 20. storočia, kedy aj z našej obce odišlo za prácou a lepším zárobkom niekoľko mužov aj s rodinami do Ameriky alebo do belgických baní.

Skutočnou pohromou však bolo vypuknutie 1. svetovej vojny, keď živitelia rodín museli narukovať a ženy samé sa museli starať o živobytie. Biedu zväčšila i rekvirácia, pri ktorej ľudia prišli o statok i obilie. Všade bol nedostatok potravín a drahota. Kronikár uvádza, že ženy z Betliara i okolia chodili pre potraviny až do Rimavskej Seče, odkiaľ ich v nočných hodinách nosili na chrbtoch v nošiach (plachotkách). Nebolo ani tabaku pre fajčiarov, ktorí vraj fajčili rôzne listy, dokonca i zemiakovú vňať. Z vojny sa domov nevrátilo 19 mužov, ktorých mená sú zvečnené na pomníku na betliarskom cintoríne.

Všeobecnú radosť zo vzniku československej republiky narušil na jar 1919, citujem kronikára: „bolševický vpád“ – z učebníc to poznáme ako vyhlásenie Slovenskej republiky rád, inak aj Slovenskej sovietskej republiky obsadením časti územia východného a južného Slovenska maďarskou Červenou armádou podľa vzoru Maďarskej republiky rád a pod vplyvom Októbrovej revolúcie v Rusku. Citujem kronikára: „Bolševici vyhubili zverinu v lesoch grófa Andrásyho i vo zverincoch. Ani naša obec nebola ušetrená od bolševických hrôz a bojov, o ktorých svedčia diery na blachovom štíte evanjelickej veže, ako i granát, ktorý dopadnúť do domu Juraja Čižmára, zabil jeho manželku.“ – koniec citátu.

Kronikár zapísal i zvláštnu udalosť, ktorá sa stala na sviatok Sv. Trojice roku 1919, kedy sa v evanjelickom kostole konala konfirmácia, keď zrazu z jasného neba udel do kostola blesk, ktorý usmrtil jedného z konfirmandov. Mne túto príhodu rozprával môj strýko, ktorý bol vtedy jedným z tých konfirmandov. Všetci vraj popadali na zem vrátane farára Ľudovíta Štempela. Blesk vraj pritiahli rozžeravené vojenské polné kuchyne, ktoré boli rozostavené v blízkosti kostola.

Po potlačení republiky rád československými vojskami nastáva konečne priaznivá doba kultúrneho a národného vývinu. Prvým znakom slobodného života bolo užívanie slovenčiny v úradoch a školách a zariadenie rôznych kultúrnych a svojpomocných spolkov. V Betliari ich vzniklo neúrekom, čo bolo dôkazom intenzívneho spoločenského života v obci. Najúspešnejší bol spolok divadelných ochotníkov, ktorý s malými prestávkami pretrval až do 80. rokov 20. storočia a počas svojho účinkovania odohral nespočetné množstvo divadelných hier.

Ďalej to bolo Združenie evanjelickej mládeže, Slovenská evanjelická jednota, Jednota evanjelických žien, Skauting, Jednota evanjelických mužov, Združenie katolíckej mládeže, Matica slovenská, Dobrovoľný hasičský zbor s hasičskou hudbou a napokon spolok najznámejší, s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorý prežil aj do súčasnosti – Pohrebné podporné združenie.

Po viedenskej arbitráži sa časti obce Nižná Maša, nový cintorín, Jandolina, Pod Dubníkmi, Pod Rôtovým dostali do Maďarska. Tieto časti sa do katastra obce vrátili až po vzniku Slovenského štátu.

Roky 1940 a 41 boli pre obec pamätne krutými zimami v januári a februári, kedy teploty dosahovali – 38 až -40 stupňov Celzia. Kronikár zaznamenal, že v hore pomrzlo hodne zveri, stromy v lese i ovocné stromy v záhradách zima rozštíepila. V týchto rokoch sa v obci objavil aj brušný týfus, na ktorý ochorelo 41 ľudí, z nich štyria zomreli. Až v roku 1942 dostala obec vlastného lekára.

Po druhej svetovej vojne, ktorá priniesla mnoho utrpenia do rodín, kam sa už otcovia z vojny nevrátili, začalo ďalšie zaujímavé obdobie, ktoré prinieslo našej obci mnoho starostí i radosti (napríklad mali sme najkrajšie kino na Slovensku). Toto obdobie si už väčšina z vás pamätá z vlastnej skúsenosti či z rozprávania rodičov alebo starých rodičov. Prežili sme lepšie i horšie časy, hodne neprávostí, bolesti, ale aj veľa šťastných chvíľ v našej peknej dedine v lone krásnej betliarskej prírody. Máme na čo spomínať, máme za čo ďakovať našim predchodcom. Len jedna vec nám Betliarčanom nedá spať, lebo:

*I dnes slyšno v eden den ráz do roka
zvony zvonit', trúby trúbit' zdaleka...;
ba že slyšno brinkať zlatie poháre,
zo skáloch se sypú zlatie dináre...!*

*Škoda, že se tieto veci tak stály:
po zlate nám len pripoviestky zostály...!
Šloveka až desi v sercu zabolí:
môhli zmo mať Zlata pôlnie stodoly !*

*Radi by ste znali tot čas šťastlivý,
keď se diejú v Jandoline tie divy ?! -
Verabože, já by som ho tiež chciel znat',
išôl by som z tých dinároch nazbierať !*

dokončenie z 10. str.

NEZABUDNUTEĽNÝ ZÁŽITOK

V rámci X. Gemersko-turnianskeho festivalu, ktorý sa konal v dňoch 22. júla – 1. augusta 2010, uskutočnila sa séria podujatí v siedmich slovenských a desiatich maďarských obciach. Jednou z takýchto slovenských obcí bol i Betliar, kde sa v miestnom kaštieli konalo pozoruhodné hudobno-spevácke podujatie. Prostredníctvom miestneho rozhlasu bol zverejnený oznam, že 27. júla sa uskutoční koncert židovskej barokovej hudby. Napriek daždivému počasiu sa v ten deň ku kaštieli uberalo viacero skupiniek milovníkov hudby. Autami prichádzali ďalší ľudia z Rožňavy, Revúcej, Košíc a prišli i záujemcovia z Moldavy nad Bodvou a Maďarska.

Vstupná hala kaštiela bola pred 18. hodinou plne obsadená, pracovníci múzea nepočítali s takým záujmom o koncert a prinášali ďalšie a ďalšie stoličky na sedenie. Po chvíli čakania sa starobylými priestormi rozozvučali tóny barokovej hudby a vzápätí bolo poslucháčom predstavené hudobné teleso Collegium Musicum z Brna. Hudba, ktorú nám predstavilo, nebola typicky barokovou. Bol v nej náznak hudby orientu, jej zvláštny štýl nás uviedol do kultúry židovskej komunity 17. a 18. storočia. Koncert sa konal pod názvom LE – EL ELIM (Bohu všemohúcemu) v podaní jedného muža a štyroch žien. Celé zoskupenie tohto súboru využívalo zvlášť

ne hudobné nástroje – barokové husle, viola da gamba, theorbovaná lutna a virginal. Umeleckou vedúcou telesu je Elen Machová. Zvláštne a krásne tóny tejto hudby už v druhej skladbe oživila mladá speváčka, sopranistka Ivana Krejčířiková. Vypočuli sme si celkovo 12 skladieb, ktoré napriek tomu, že sme slovám nerozumeli, lebo boli v hebrejčine, zanechali v poslucháčoch hlboký umelecký zážitok. Veľký podiel na tom mala hlavne speváčka, ktorá si nás získala nielen hlasom, ale i celkovým výzorom krásnej mladej ženy s kultivovaným vystupovaním. Potlesk sa ozýval po každej skladbe, ale najdlhší bol po tej poslednej. Ľudia vstali zo stoli-

čiek a tleskali, v očiach sa mnohým zaleskli aj slzy. Bol to krásny, nezvyčajný zážitok, aký nemáme možnosť často prežiť. Aj na členoch súboru bolo vidno, že sa medzi nami cítili dobre, že boli ocenení a hrali s radosťou.

Záverečné poďakovanie s dojatím predniesla riaditeľka Okresného osvetového strediska v Rožňave Elena Novotná.

Ešte čosi ma na tomto podujatí zaujalo. Bolo na ňom veľa mladých ľudí – aj z Betliara. – A to stojí za povšimnutie. Hudba má totiž na ľudí vždy dobrý vplyv a spája ich. Nepozná hranice medzi krajinami a nevádi jej ani farba pleti.

A práve to je na nej krásne a obdivuhodné. **Štefánia Kaňúrová**

Vydarené stretnutie seniorov

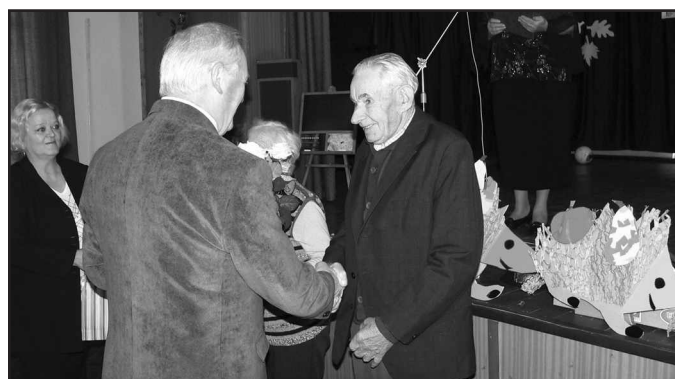
Október – jesenný mesiac, ktorý je už niekoľko rokov nazývaný Mesiacom úcty k starším. Každoročne sa v ňom konajú stretnutia dôchodcov, ktoré pripravuje vedenie obce a výbor MO Jednoty dôchodcov Slovenska. Tie, ktoré sa konali doposiaľ, vždy vyzneli dobre a ich účastníci sa tešili na ďalšie. Sú to totiž jediné momenty spontánnych stretnutí občanov dôchodkového veku, ktoré sa v obci uskutočňujú.

V tohtoročnom Mesiaci úcty k starším boli jeho oslavy stanovené na 23. október. Bola sobota a už krátko popoludní sa sála kultúrneho domu začala zaplňať seniormi. O 14. hodine slávnosť básňou otvorila p. Gabriela Kukurová, ktorú vystriedal svojím príhovorom starosta Betliara

p. Július Farkašovský. Ocenil v ňom celospoločenský prínos a úlohu seniorov v celkovom dianí obce. V závere vystúpenia pozdravil jubilantov, ktorí sa v priebehu roku 2010 dožili 60, 70, 80 a 90 rokov. Šesťnásť jubilantov sa predstavilo prítomným a z rúk starostu obce prijalo kvety a darčeky ako spomienku na tento sviatok. Škoda, že ďalší 11 jubilanti si nenašli čas a nezavítali medzi ostatných. – Určite by neolutovali trochu času stráveného v kolektíve rovesníkov.

Prítomných pozdravil aj predseda MO JDS p. Alexander Maduda, ktorý vyjadril potešenie nad veľkou účasťou. Spolu sa zišlo seniorov.

Každoročne pripravujú na tento deň kultúrny program aj deti MŠ a ZŠ. Ich program prítom-

ní odmenili veľkým potleskom. Poďakovanie za trpezlivý nácvik patrí ich pedagógom p. Janke Vavrekovej, Eve Géczyovej, Mgr. Ludmile Farkašovej a Emílii Kučmášovej.

Potom deti vystriedali dospelí gratulanti – členovia folklórneho súboru Haviar, ktorých vystúpenie rozprúdilo krv v žilách všetkým oslávencom. Aj ich za

to odmenili dlhotrvajúcim potleskom a poďakovaním starostu obce.

A na záver im členovia sociálnej komisie a pracovníci obecného úradu pripravili pohostenie vo forme skorej večere, kávy, čaju a pohárika vína, ktoré seniorom zlepšili už aj tak dobrú náladu z celého dňa.

Štefánia Kaňúrová

F
O
T
O
G
A
L
É
R
I
A

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

„Vitaj, občan, medzi nami“

„Diet'a. Presahuje prítomnosť.
Ako konár rozkvitnutý presahuje ponad plot.
Uvidí tam vysnívané, ktoré prešlo v čin a dielo.
Bude chodiť po svete, bude chytat' do rúk vecí,
ktoré my len tušíme naklonení nad plánom.“

Drahoslav Fafrák, nar. 15. 7. 2010
Rastislav Ivanko, nar. 22. 7. 2010

Uzavreli manželstvo

„Láskou sa mení každý tvor. - I červ. - Červ na motýľ'a.
Že k oblohe sa vznášam hor, hore až k hviezdám na obzor,
vďaka ti, moja milá.“

Eubomír Schlosár a Jarmila Antalíková, rod. Jergová
23. 9. 2010

Živio, živio, živio...

„Keď plno vnúcat zavíta k nám, nerátam, o koľko viac rokov mám.
Nerátam vrásky pod lupou, ich smiech mi kráča chalupou.
Láska k nim rodí lásku. Láska nepozná starobu.“

Blahoželáme jubilantom:

60 rokov

Zuzana Barkaiová
Emília Griegerová
Alica Luxová
Darina Štarková
Ján Petergáč
Eubomír Schlosár
Jaroslav Gažík
Jozef Filický
Miroslav Pot'mák
Eva Balogová
Dušan Tekenoš

70 rokov

Anton Barbierik
Gejza Čížmár
Priska Dulíková

80 rokov

Štefan Tegdeš

90 rokov

Koloman Samaš

Rozlúčili sme sa

„Posledná stráž pri tichom katafalku.
V myšlienkach clivých meriaš onú dial'ku,
čo proti prúdu prešiel zaživa.
Cez záveje a polia nezorané do novej jari.
Slaná slza kanie.
Ale nech kanie. - Už sa nedáva.“

Anna Mervová
Jozef Dulík st.
Eudevít Pot'mák

Mikuláš Boháček
Július Cholvádt
Daniel Jurčo

Pred desiatimi rokmi nás opustili

Emília Gyöngyöšová
Ondrej Franko
Rudolf Ivanko
Alexander Jakab
Šimon Padlák
Andrej Chanas
Jaroslav Tekel

Mária Nováková
Ondrej Sajko
Lenka Chanasová
Zuzana Szatmáryová
Irena Hatalová
Dušan Drábik
Viliam Farkašovský

Duchovné okienko

Milí Betliarčania!

Vianoce pre mnohých z nás majú zvláštne čaro. Hlavne deti sa nevedia dočkať, kedy prídu a s napätím očakávajú, čo im prinesie Ježiško pod stromček. Úprimne si priznajme, že i nás dospelých potešia darčeky pod ním, to, že na nás niekto myslel a niečo pekné pre nás pripravil. Čo všetko však pod vianočným stromčekom nachádzame? Pekne zabalené darčeky s hračkami pre deti, či možno niečo praktickejšie. Vianoce so sebou často prinášajú i bohato prestretý stôl, viac vianočných a rodinných príbehov v televízii, či spoločne strávené chvíle so svojimi rodinami. Avšak v prvom rade Vianoce so sebou prinášajú malé betlehemske dieťaťko v jasličkách. Dieťaťko, v ktorom sa Boh skláňa k človeku a prináša nám s ním vianočný pokoj, lásku a milosť. Je to dieťa, ktoré však chce byť s nami a s našimi rodinami nielen na Vianoce, ale i počas celého roka. Nech toto betlehemske dieťaťko je i pre nás tým najvzácnejším vianočným darom, aký sme mohli dostať. Spolu s anjelmi oslavujme Boha a ďakujme mu za dar jeho syna Pána Ježiša Krista. Nech i v našich životoch znie to vianočné:

Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle! Amen.

Mgr. Jana Pabáková, seniorátna kapláňka

Evanjelické služby Božie počas vianočných a novoročných sviatkov v chráme Božom v Betliari

4. adventná nedeľa 19. 12. 2010

8:45 Služby Božie s vystúpením speváckej skupiny Permoníci
Po Službách Božích s poďakovaním a Večera Pánova

Štedrý večer 24. 12. 2010

17:00 slávnostné Služby Božie s programom detí a spevokolu

1. slávnosť vianočná 25. 12. 2010

8:45 slávnostné Služby Božie

2. slávnosť vianočná 26. 12. 2010

8:45 Služby Božie so svedčbou a Večera Pánovou
Uzávierka občianskeho roku - Silvester 31. 12. 2010

17.00 Služby Božie

Nový rok 2011

1. 1. 2011 o 8:45 slávnostné Služby Božie
nedeľa po Novom roku 2. 1. 2011

8:45 Služby Božie

Zjavenie Krista Pána 6. 1. 2011

8:45 Služby Božie

Program svätých omší v rímsko - katolíckom kostole cez vianočné obdobie

19. 12. 2010 nedeľa – 8:30 hod.

24. 12. 2010 piatok – Polnočná omša 22:00 hod.

25. 12. 2010 sobota – Narodenie Pána – 8:30 hod.

26. 12. 2010 nedeľa – Slávnosť sv. Štefana – 8:30 hod.

30. 12. 2010 štvrtok – 16:00 hod.

1. 1. 2011 sobota – Nový rok – 8:30 hod.

2. 1. 2011 nedeľa – 8:30 hod.

6. 1. 2011 štvrtok – Traja Králi – 8:30 hod.

9. 1. 2011 nedeľa – 8:30 hod.

BETLIARSKE NOVINY - občasník Obce Betliar

■ Vydáva Obecny úrad Betliar ■ Registrované na odbore všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu v Rožňave

■ Adresa redakcie: Obecny úrad Betliar, Šafárikova 67, 049 21 Betliar, ■ Telefón: 058 / 79 83 114

■ Vedie kolektív redakčnej rady

■ Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava